

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 maja 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 12 stycznia 2015 roku odmówił S. P. umorzenia należności z tytułu składek

a) **ubezpieczenia społeczne** - za okres wrzesień 2004 – luty 2009 roku w łącznej kwocie 52.315,68 zł, w tym z tytułu: składek - 26 806,68 zł, odsetek - 25 509,00 zł;

b) **ubezpieczenie zdrowotne** - za okres wrzesień 2004 – luty 2009 roku w łącznej kwocie 18.739,71 zł, w tym z tytułu: składek - 9 688,71 zł, odsetek - 9 051,00 zł;

c) **Fundusz Pracy** - za okres wrzesień 2004 – luty 2009 roku w łącznej kwocie 3. 983,51 zł, w tym z tytułu: składek - 2.055,51 zł, odsetek - 1 928,00 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony w dniu 12 stycznia 2015 roku wystąpił z wnioskiem o umorzenie należności z tytułu składek na podstawie ustawy z dnia 09 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U z 2012 r. poz. 1551). Decyzją z dnia 23 marca 2015 roku określono warunki umorzenia, którym była spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji wraz z naliczonymi odsetkami. Decyzja uprawomocniła się w dniu 28 kwietnia 2015 roku. Z dniem 28 kwietnia 2016 roku upłynął 12 miesięczny termin na uregulowanie należności niepodlegających umorzeniu liczony od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia należności z tytułu składek. W wyznaczonym terminie ubezpieczony nie opłacił w/w należności.

/decyzja – k. 2 akt ZUS/

W odwołaniu od powyższej decyzji, złożonym dnia 6 lipca 2016 roku S. P. zaskarżył powyższą decyzję w całości i wniósł o zmianę decyzji poprzez umorzenie należności z tytułu składek w całości.

W uzasadnieniu odwołania skarżący wskazał, że po doręczeniu decyzji z dnia 23 marca 2015 roku, w której nie było określenia kwotowego co do wysokości składek, które musi opłacić udał się do organu rentowego celem ustalenia wysokości zaległych składek i odsetek, do zapłaty. Pracownik organu rentowego ustalił mu kwotę składek i odsetek, którą niezwłocznie wpłacił na rachunek organu rentowego. Z otrzymanej decyzji z dnia 13 maja 2016 roku dowiedział się natomiast, że nie dopłacił kwoty ok. 13 zł od ww. należności, które niepodległy umorzeniu. Przez okres 12 miesięcy cały czas był przekonany, iż wpłata jakiej dokonał w kwotach: (społeczne 18.156,11 zł, zdrowotne 8.316,15 zł i Fundusz Pracy 1,698,04) stanowi wszystkie należności jakie musiał uiścić na rachunek organu rentowego. Ponadto skarżący zwrócił uwagę, że ZUS po zaksięgowaniu jego wpłaty nie informował, iż pozostaje na jego koncie niedopłata. Zdaniem ubezpieczonego wydanie decyzji odmawiającej umorzenia zaległych składek jest w opisanym stanie faktycznym sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Ponadto wnioskodawca, na podstawie art. 24 ust 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13.10.1998 r. podniósł zarzut przedawnienia w zakresie składek, których umorzenia odmawia organ rentowy.

/odwołanie – k. 2 – 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie. Dodatkowo podniósł, iż wnioskodawca nie uiścił także należnych za marzec 2016 roku składek.

/odpowiedź na odwołanie – k. 5/

**Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:**

S. P. prowadził działalność gospodarczą od 1 stycznia 1999 roku. /bezsporne/

Wnioskiem z dnia 12 stycznia 2015 roku, na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r., poz. 1551), S. P. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z prośbą o umorzenie całości nieopłaconych należności składkowych na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe, na ubezpieczenie zdrowotne oraz na Fundusz Pracy za okres objęty ustawą, do opłacania których zobowiązany był z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności.

/wniosek – k. 19 akt ZUS/

Decyzją z dnia 23 marca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych określił, iż według stanu na dzień złożenia wniosku tj. na dzień 12 stycznia 2015 roku umorzeniu podlegają należności S. P. z tytułu składek:

1. na ubezpieczenia społeczne - za okres wrzesień 2004 – luty 2009 roku w łącznej kwocie 52.315,68 zł, w tym z tytułu: składek – 26.806,68 zł, odsetek- 25 509,00 zł;
2. ubezpieczenie zdrowotne - za okres wrzesień 2004 – luty 2009 roku w łącznej kwocie 18.739,71 zł, w tym z tytułu: składek – 9.688,71 zł, odsetek- 9.051,00 zł;
3. Fundusz Pracy - za okres wrzesień 2004 – luty 2009 roku w łącznej kwocie 3.983,51 zł, w tym z tytułu: składek – 2.055,51 zł, odsetek – 1.928,00 zł.

Ponadto organ rentowy podkreślił, że warunkiem umorzenia w/w należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Wskazano, że należności z tytułu składek za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie.

/decyzja – k. 8 akt ZUS/

Decyzja z dnia 23 marca 2015 roku została doręczona skarżącemu wraz z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie wniesienia odwołania w dniu 26 marca 2015 roku.

/decyzja – k. 8 akt ZUS, potwierdzenie odbioru – k. 7 akt ZUS/

Wnioskodawca nie odwołał się do Sądu od decyzji z dnia 23 marca 2015 roku określającej warunki umorzenia należności, decyzja uprawomocniła się w dniu 28 kwietnia 2015 roku.

/bezsporne/

Wraz z decyzją doręczono wnioskodawcy pismo z dnia 23 marca 2015 roku zawiadamiające, iż informacje o kwocie należności niepodlegających umorzeniu otrzyma w siedzibie Oddziału ZUS w Ł.. W piśmie wskazano też osobę odpowiedzialną za udzielenie informacji tj. D. G. i jej numer kontaktowy.

/pismo ZUS z dnia 23 marca 2015 roku k. 6 akt ZUS/

Ubezpieczony po wydaniu decyzji z dnia 23 marca 2015 roku nie zwrócił się do pracownika ZUS D. G. o udzielenie informacji czy i jakie kwoty nieuiszczonych należności z tytułu składek niepodlegających umorzeniu posiada na swoim koncie, które musi uregulować w ciągu roku od uprawomocnienia się w/w decyzji. Udał się natomiast do organu rentowego gdzie ustnie uzyskał od pracownika informację o kwocie należności do uregulowania. Wedle tej informacji jego zadłużenie wynosiło: z pozycji 51 – 18.156,11 zł, z pozycji 52 – 8.316,15 zł oraz z pozycji 53 – 1.698,04 zł.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 18 października 2016 roku k. 14v/

Wnioskodawca wpłacił natomiast odpowiednio: 18.156,- zł, 8.316,- zł i 1.698,- zł

/ potwierdzenie przelewów k.11-13 /

Po dokonaniu wpłaty nie dzwonił do ZUS w celu upewnienia się czy przelane kwoty stanowiły całość należności. Nie opłacił także składek na ubezpieczenie społeczne należnych za marzec 2016 roku. Prosił o to swojego syna, który jednak nie dokonał przelewu.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 18 października 2016 roku k. 14v/

S. P. według stanu na dzień 28 kwietnia 2016 roku nie opłacił wszystkich należności niepodlegających umorzeniu. Brakowało kwot 12,26 zł (II 2013 roku) i 1,60 zł (XII 2015).

/bezsporne/

Ubezpieczony uiścił należności z tytułu składek niepodlegających po dniu 28 kwietnia 2016 roku.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 18 października 2016 roku k. 14 v/

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlega oddaleniu.

W dniu 15 stycznia 2013 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. 2012 poz. 1551). Ustawa ta – zwana dalej ustawą abolicyjną – przewiduje możliwość umorzenia składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy oraz odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów (w tym kosztów egzekucyjnych), dla wszystkich osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, które w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i nie opłaciły należnych z tego tytułu składek.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej, na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.):

1) która przed dniem 1 września 2012 roku zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W ustępie 2 art. 1 ustawy abolicyjnej przewidziano, że w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy wymienionej w ust. 1, wniosek o umorzenie składa płatnik składek. Natomiast w ustępie 3 art. 1 ustawy abolicyjnej postanowiono, że w przypadku, gdy płatnik, o którym mowa w ust. 2, zakończył prowadzenie pozarolniczej działalności, wniosek o umorzenie składa osoba, o której mowa w ust. 1.

Zgodnie zaś z dyspozycją ust. 6 art. 1 ustawy abolicyjnej umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych

od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Zgodnie z uregulowaniem art. 1 ust. 8 powołanej ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku, do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (ust.10 ustawy abolicyjnej).

Zgodnie zaś z treścią ust. 11 przywołanej ustawy należności, które nie podlegają umorzeniu, należy uregulować - opłacić w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o umorzeniu należności.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12 (ust. 13 ustawy abolicyjnej).

S. P. wystąpił z wnioskiem do organu rentowego o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek w związku z podleganiem ubezpieczeniu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie analizowanej ustawy abolicyjnej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozpoznając powyższy wniosek wydał zaś decyzję określającą warunki umorzenia, kwotę należności podlegających umorzeniu i okres, za który nieopłacone składki będą mu podlegały, od której to decyzji wnioskodawca nie odwołał się.

W niniejszej sprawie spór polegał na ustaleniu, czy organ rentowy decyzją kończącą postępowanie w przedmiocie złożonego wniosku prawidłowo odmówił wnioskodawcy umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Odwołujący stanął na stanowisku, że w zaskarżonej decyzji ZUS I Oddział w Ł. niesłusznie odmówił mu umorzenia zaległości z tytułu składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne należne za okres od września 2004 do lutego 2009 wraz z odsetkami wskazując, że jako przyczynę odmowy wskazano istnienie w dacie wydania decyzji zaległości z tytułu składek nie podlegających umorzeniu.

Z ustalonych okoliczności faktycznych wynika, że ubezpieczony nie uregulował całości należności niepodlegających umorzeniu w wyznaczonym terminie, czego w toku postępowania nie zakwestionował. Podał, że nie kontaktował się we wskazanym pracownikiem ZUS tj. D. G. w celu ustalenia wysokości należności, ale udał się do okienka gdzie uzyskał ustną informację we wskazanym zakresie. Po uregulowaniu zaś wskazanych kwot nie zwracał się już do ZUS w celu upewnienia się czy przelane kwoty stanowiły całość wymaganych należności.

Podkreślić w tym miejscu należy, iż wnioskodawca nie uregulował nawet, w pełni, należności, w kwotach podanych mu przez pracownika ZUS. Niedopłaty w tym wypadku są, co prawda, minimalne 0,11 zł, 0,15 zł i 0,04 zł, ale istnieją i powodują, iż odwołujący nie spełnił warunków koniecznych do umorzenia należności w oparciu o cytowaną ustawę.

Nadto, co wnioskodawca przyznał, na datę wydania spornej decyzji, nie uiścił także składek należnych za marzec 2016 roku.

Wnioskodawca opłacił brakującą część należności niepodlegających umorzeniu po dniu 28 kwietnia 2016 roku tj. po upływie terminu do ich opłacenia.

Przepisy cytowanej ustawy mają charakter bezwzględnie obowiązujący i jako, że same stanowią wyjątek od zasady mówiącej o konieczności opłacania składek, nie dopuszczają wykładni rozszerzającej.

Przepisy te nie dają podstaw do uznania, iż zachodzi podstawa do umorzenia należności z tytułu składek, w sytuacji, gdy niedopłata jest niewielka, jak w niniejszej sprawie.

Oczywiście wnioskodawca mógłby zakwestionować pierwotną decyzję określającą warunki umorzenia z uwagi na fakt, iż organ rentowy nie podał w niej wysokości składek, jakie ubezpieczony musi uiścić. Nie uczynił tego jednak i decyzja stała się prawomocna.

W niniejszym postępowaniu sąd zajmuje się zaś jedynie zaskarżoną decyzją, dotyczącą odmowy umorzenia należności z tytułu składek. Sąd uprawniony i zobowiązany jest jedynie do oceny czy wnioskodawca wypełnił warunki umorzenia, a nie czy decyzja określająca te warunki była prawidłowa.

Z ustaleń sądu wynika niezbicie, że wnioskodawca warunków tych nie spełnił w zakreślonym 12 miesięcznym terminie. Podkreślić przy tym należy, iż obowiązujące przepisy nie dają podstawy ani do przedłużenia tego terminu (poza sytuacją rozłożenia należności na raty) ani tym bardziej jego przywrócenia.

Tym samym, w ocenie Sądu brak było podstaw do zastosowania w stosunku do ubezpieczonego przepisów cytowanej powyżej ustawy abolicyjnej.

Nie jest również możliwe by pomimo niespełnienia wymogów ustawowych, w sprawie miały zastosowanie zasady współzycia społecznego. Zwrócić należy uwagę, że przepisy z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujący (*ius cogens*), w związku z czym o przyznaniu świadczenia decyduje każdorazowo spełnienie ściśle określonych ustawowych przesłanek, nie zaś - zasady współzycia społecznego. W podobny sposób wypowiedział się niejednokrotnie w swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy, np. w wyrokach: z dnia 12 stycznia 2000 r. (II UKN 293/99, OSNP z 2001 r. Nr 9, poz. 231); z dnia 19 czerwca 1986 r. (II URN 96/86, Służba (...) z 1987 r., nr 3); z dnia 26 maja 1999 r. (II UKN 669/98, OSNP z 2000 r. Nr 15, poz. 597). (...) ubezpieczeń społecznych opiera się już na zasadzie solidaryzmu, a zatem wyłączona jest możliwość ich wykładania z uwzględnieniem reguł słuszności (zasad współzycia społecznego) co powoduje konieczność ich ścisłego, a więc - co do zasady - w zgodzie z dosłownym brzmieniem, stosowania. Zauważyć także należy, że z uwagi na publicznoprawny charakter należności z tytułu składek umorzenie jest rozwiązaniem o charakterze wyjątkowym. Pamiętać należy, że ustawodawca w ustawie z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność jednoznacznie wskazał, jakie kryteria powinny decydować o umorzeniu, zatem jakakolwiek wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna.

Odnosząc się do kwestii przedawnienia składek, to wskazany zarzut narażało uznać za bezprzedmiotowy. Takie argumenty wnioskodawca mógłby podnosić w przypadku zaskarżenia pierwotnej decyzji określającej warunki umorzenia – w tym wysokość składek, które ubezpieczony zobowiązany był uiścić. W niniejszym postępowaniu sąd ocenia jedynie wypełnienie warunków niezbędnych do umorzenia należności, określonych prawomocną decyzją ZUS.

Reasumując niedokonanie przez wnioskodawcę spłaty należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy, skutkuje uznaniem końcowej decyzji organu rentowego odmawiającej umorzenia, wydanej w trybie art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy abolicyjnej za prawidłową.

W tym stanie rzeczy odwołanie wnioskodawcy jako niezasadne podlegało oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł w sentencji orzeczenia na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c.

E.W.

# ZARZĄDZENIE

Odpis wyrok z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

14 XI 2016 roku.